

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL – 4101-002-04/2014
P/14/050

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/050 – Nadzór nad funkcjonowaniem ferm zwierząt w latach 2011-2013.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontrolerzy	1. Janina Stasiewicz-Kopacz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88664 z dnia 18 lutego 2014 r. 2. Piotr Stupienko, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88670 z dnia 25 lutego 2014 r. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 1-4)</p>
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Olsztynie, ul. Lubelska 16, 10-404 Olsztyn (dalej: „PIW” lub „Inspektorat”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosław Karczewski - Powiatowy Lekarz Weterynarii w Olsztynie (dalej: „PLW”). <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 5)</p>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Podstawą tej oceny była prawidłowa realizacja w latach 2011-2013 przez PLW zadań w zakresie nadzoru weterynaryjnego nad funkcjonowaniem ferm zwierząt, a w szczególności:

- obejmowanie kontrolą wszystkich funkcjonujących na terenie działania PIW wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej oraz drobiu, a także ferm zwierząt futerkowych,
- prowadzenie nadzoru nad fermami zwierząt zgodnie z zaleceniami Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Olsztynie (dalej „WLW”) oraz Głównego Lekarza Weterynarii („GLW”).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zadania realizowane przez PLW w odniesieniu do funkcjonowania ferm zwierząt

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2011-2013 PLW obejmował nadzorem odpowiednio od 300 do 261 ferm trzody chlewnej, w tym jedną wielkoprzemysłową oraz od 53 do 54 ferm drobiu, w tym ośmioma wielkoprzemysłowymi w 2011 r. oraz 10 w latach 2012-2013. Ponadto, nadzorem weterynaryjnym objęto dwie fermy zwierząt futerkowych w latach 2011-2012, a w 2013 r. – jedną.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

W badanym okresie wszystkie wielkoprzemysłowe farmy trzody chlewnej i drobiu oraz farmy zwierząt futerkowych były corocznie kontrolowane przez PIW. I tak:

- w 2011 r. w przypadku farmy trzody chlewnej przeprowadzono dwie kontrole, ferm drobiu – 13 kontroli, a zwierząt futerkowych – cztery kontrole,
- w 2012 r. fermę trzody chlewnej skontrolowano dwukrotnie, w fermach drobiu przeprowadzono dziewięć kontroli, a zwierząt futerkowych – dwie kontrole,
- w 2013 r. fermę trzody objęto dwukrotną kontrolą, a w odniesieniu do ferm drobiu przeprowadzono 17 kontroli, a farmy zwierząt futerkowych przeprowadzono jedną kontrolę.

Ustalono, że w przypadku wielkoprzemysłowych ferm drobiu, trzy nie były poddane w badanym okresie corocznej kontroli przez PIW. I tak, w przypadku ferm w Biesalu i Rzecku nie przeprowadzano kontroli w 2012 r., a w Jesionowie odpowiednio w 2013 r. Nieobjęcie ww. ferm drobiu w tych latach kontrolami, PLW Mirosław Karczewski wyjaśnił tym, że na podstawie analizy ryzyka uznano, że farmy te nie muszą być kontrolowane co roku, bowiem kontrole przeprowadzane w latach poprzednich nie ujawniały w ich funkcjonowaniu żadnych nieprawidłowości. Podał również, że nie było poleceń GLW oraz WLW nakazujących coroczne kontrolowanie wielkoprzemysłowych ferm drobiu.

(dowód: akta kontroli str. 6-12)

1.2. W badanym okresie, PLW realizując zadania w zakresie nadzoru nad fermami świń, drobiu i zwierząt futerkowych, postępował zgodnie z ustalonymi przez WLW oraz GLW kierunkami działań, instrukcjami określającymi sposób postępowania, a także poleceniami dotyczącymi podjęcia określonych czynności.

(dowód: akta kontroli str. 13-28)

1.3. Opracowane przez PLW okresowe plany kontroli na lata 2011-2013 uwzględniały kontrole ferm świń, drobiu (w tym ferm wielkoprzemysłowych) oraz ferm zwierząt futerkowych.

Podstawą sporządzania tych planów były wytyczne zawarte w Instrukcjach GLW z 27 stycznia 2005 r. oraz z 23 sierpnia 2010 r. Przy opracowywaniu planów kontroli stosowano następujące kryteria: wielkość produkcji, utrzymywanie zwierząt różnych gatunków, gwałtowne zmiany liczebności stada oraz wyniki kontroli z lat poprzednich (w szczególności stwierdzona w wyniku badań laboratoryjnych obecność substancji anabolicznych w paszy, niedozwolonych białek zwierzęcych, obecność bakterii Salmonella).

W przypadku wielkoprzemysłowej farmy świń w Wyrandach, zgodnie z poleceniem GLW z dnia 2 października 2007 r. przeprowadzano coroczne kontrole dobrostanu zwierząt. Kontrolowano tę fermę również w kierunku stosowania przetworzonego białka w żywieniu świń oraz anabolików w wodzie i w paszach.

Dokonując doboru ferm drobiu do kontroli brano pod uwagę m.in. plany i wyniki kontroli z lat poprzednich, prowadzone w PIW rejestry podmiotów nadzorowanych oraz wstawień drobiu do ferm. Plany kontroli sporządzano w taki sposób, żeby w ciągu 3 do 5 lat skontrolować wszystkie farmy drobiu (w tym wielkotowarowe) występujące na terenie powiatu olsztyńskiego.

Plany kontroli ferm zwierząt futerkowych sporządzane były w oparciu o udokumentowaną analizę ryzyka przeprowadzonych kontroli, w tym ilości i jakości stwierdzonych usterek oraz w oparciu o instrukcję GLW z 27 stycznia 2005 r.

w sprawie procedur obowiązujących przy kontroli zagospodarowania ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego w zakładach utylizacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 29-63)

1.4. W okresie objętym kontrolą, PLW przeprowadził również trzy kontrole doraźne, tj. w dniach:

- 20 kwietnia 2011 r. wielkoprzemysłowej fermy drobiu w Platynach, w wyniku informacji telefonicznej w sprawie dużej liczby upadków indyczek. Dokonano lustracji stad z uwzględnieniem leczenia, badaniem dynamiki upadków oraz obrazu klinicznego zaburzeń zdrowotnych drobiu. Pobrano też padłe zwierzęta w celu przeprowadzenia badania anatomopatologicznego w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Olsztynie. Badania te wykluczyły podejrzenie wysokozjadliwej grypy ptaków.
- 27 kwietnia 2011 r. przeprowadzono kontrolę przed rozpoczęciem działalności fermy zwierząt futerkowych w Barczewku, dokonując oględzin obiektu, sprzętu i terenu, w których planowano uruchomienie działalności hodowlanej. Poinformowano też podmiot zamierzający prowadzić działalność o koniecznym zakresie prowadzonej dokumentacji. Na podstawie ustaleń z tej kontroli, PLW w dniu 2 maja 2011 r. wydał decyzję zatwierdzającą podmiot do prowadzenia działalności, w tym do wykorzystywania w żywieniu norek ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego.
- 16 listopada 2011 r. ww. fermy w Barczewku dokonano kontroli sprawdzającej, w wyniku której stwierdzono wykonanie zalecenia z poprzedniej planowanej kontroli (przeprowadzono ją w dniu 27 września 2011 r.), dotyczącego uzupełnienia brakującej dokumentacji – rejestrów.

(dowód: akta kontroli str. 64-73)

1.5. Kontrole wielkoprzemysłowych ferm świń i drobiu oraz zwierząt futerkowych obejmowały m.in. warunki weterynaryjne, zabezpieczenie przeciwezootyczne, dokumenty leczenia zwierząt, kontrolę stosowania pasz w żywieniu zwierząt oraz przestrzeganie zasad dobrostanu zwierząt.

Z przeprowadzanych kontroli sporządzano protokoły kontroli (listy kontrolne SPIWET), zawierające m.in. określenie przedmiotu kontroli, opis stwierdzonego stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków, tj. elementy określone w art. 19 d ustawy o z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej².

Uwagi dotyczące badanej działalności

Ustalono jednak, że w przypadku dwóch kontroli doraźnych (fermy drobiu w Platynach z dnia 20 kwietnia 2011 r. oraz fermy zwierząt futerkowych w Barczewku z dnia 27 kwietnia 2011 r.) nie sporządzono list kontrolnych SPIWET, tylko udokumentowano fakt ich przeprowadzenia w formie odręcznych notatek. Według PLW, spowodowane to było przez niedopatrzenie przeprowadzających kontrole, którzy zapomnieli zabrać blankiety formularzy wyjeżdżając na kontrolę. Dodał również, że notatki z przeprowadzonych kontroli spełniały wymogi określone w art. 19 d ww. ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 10-12,64-71,82-85)

Opis stanu faktycznego

1.6. W badanym okresie, PIW nie stwierdził nieprawidłowości w kontrolowanej wielkoprzemysłowej fermie świń.

Kontrole przeprowadzone w wielkoprzemysłowych fermach drobiu, wykazały natomiast nieznaczne uchybienia w trzech fermach: w Stryjewie w 2011 r.

² Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744 ze zm.

(łuszcząca się farba w przedśionkach kurników), w Trękusku w 2012 r. (niewłaściwe magazynowanie środków dezynfekcyjnych – znajdowały się w przedśionku biura fermy, a nie w magazynie chemicznym) i w Platynach w 2013 r. (brak siatek w oknach chroniących przed ptakami z zewnątrz). Sformułowane w wyniku tych kontroli zalecenia zostały wykonane, co zostało potwierdzone przez inspektorów PIW.

Kontrole przeprowadzone w latach 2011-2012 w obu fermach zwierząt futerkowych wykazały uchybienia, polegające m.in. niewłaściwym prowadzeniu wymaganej dokumentacji, posługiwaniu się nieprecyzyjnymi i nieaktualnymi procedurami, a także niespełnianiu standardów higienicznych prowadzonej działalności. W wyniku przeprowadzonych kontroli, jedna z ferm zakończyła działalność, natomiast druga wykonała sformułowane zalecenia pokontrolne, co zostało potwierdzone przez PIW. Przeprowadzona w 2013 r. kontrola PIW w działającej fermie zwierząt futerkowych nie stwierdziła uchybień i nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 74-81)

W 2012 r. Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Olsztynie (dalej: „WIW”) przeprowadził w PIW kontrolę w zakresie realizacji nadzoru sprawowanego przez PLW nad dostosowaniem ferm zwierząt futerkowych do wymogów zawartych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. W wyniku ustaleń kontroli, w przedmiotowy nadzór oceniono pozytywnie z uchybieniami i sformułowano zalecenia pokontrolne³, o których wykonaniu PLW powiadomił WIW.

(dowód: akta kontroli str. 86-90)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze, gdyż powyższe uwagi nie miały żadnego wpływu na realizację nadzoru weterynaryjnego nad fermami zwierząt.

2. Skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania ferm zwierząt

W latach 2011-2013 do PIW nie wpłynęły skargi dotyczące działalności ferm świń, drobiu i zwierząt futerkowych oraz wnioski o przeprowadzenie kontroli tych ferm. W ww. okresie nie wpłynęły do WLW skargi dotyczące sprawowania przez PLW nadzoru weterynaryjnego nad fermami świń, drobiu i zwierząt futerkowych.

(dowód: akta kontroli str. 91-93)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴, wnosi o:

- Wyeliminowanie przypadków niezgodnego z wymogami dokumentowania przeprowadzanych kontroli weterynaryjnych.

³ Stwierdzone uchybienia dotyczyły m.in. nieokreślenia we wszystkich przypadkach terminu usunięcia uchybień stwierdzanych w toku kontroli oraz nieokreślenia w protokołach kontroli podstawy, w oparciu o którą ustalono, że zagadnienie jest realizowane prawidłowo.

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, dnia 17 marca 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Dyrektor

Kontroler
Piotr Stupienko
główny specjalista kontroli państwowej